

Gemeente van Christus,

Drie weken geleden heb ik in de avonddienst gepreekt over het gedeelte dat aan dit gedeelte voorafgaat.

Over de jongeman die tot Jezus komt met de vraag: "Wat voor goeds moet ik doen om het eeuwige leven te hebben". En dan geeft Jezus als antwoord: "Neem de geboden in acht" En dan zegt die jongen, dat heb ik gedaan. En dan zegt Jezus als je volmaakt wilt zijn, verkoop alles wat je hebt en geef het aan de armen. En dan zul je het eeuwige leven hebben.

En daar haakt Petrus even later op in als hij zegt, wij hebben dat gedaan, wij hebben alles opgegeven wat zal dan ons loon zijn. En dan zegt Jezus, je zult honderdvoudig ontvangen en het eeuwige leven be-erven. Over dat gedeelte gaat straks ook nog een vraag bij de preekbespreking.

En dan sluit dat gedeelte af met de raadselachtige woorden "Maar veel eersten zullen de laatsten zijn en veel laatsten de eersten". En daar gaat de gelijkenis van vandaag over.

Ik denk dat wij ons de verontwaardiging van de arbeiders in de gelijkenis die om 6 uur zijn begonnen en hetzelfde loon krijgen als zij die om 5 uur in de middag nog even aanschuiven, wel kunnen meevoelen. Moet je je voorstellen dat iemand die part-time werkt voor hetzelfde werk net zoveel krijgt uitbetaald als jij die voltijd aan de slag bent. Dat is toch niet rechtvaardig. Dat zou ook niet werken, elke motivatie om dan nog meer te gaan werken dan een ander zou verdwijnen. Het moet wel iets opleveren. En waarom gebeurt dit dan wel in deze gelijkenis? Wat wil deze gelijkenis ons leren?

De gelijkenis gaat over een wijnboer die arbeiders nodig heeft om de druivenoogst binnen te halen. 's Morgens pikt hij arbeiders op de arbeidsmarkt op, iedereen die werk zocht, zorgde daar te zijn. Om 9 uur 's morgens gaat de heer opnieuw naar de markt om aanvullend personeel te werven. En dat gebeurt ook om 12 uur en 15 uur en tenslotte dus zelfs nog om 17.00 uur.

Dat is eigenlijk vreemd. Hoe kon het zijn dat de heer niet meteen een goede inschatting maakte hoeveel personeel hij nodig had en zelfs vier keer opnieuw naar die markt gaat en die laatste groep voor maar een uurtje- nu eigenlijk minder nog als we reistijd meerekenen - inhuurt.

En dan aan het eind van de werkdag volgt de uitbetaling. Het eerste wat al opvalt, is dat de laatsten die erbij gekomen zijn en het kortst gewerkt hebben, het eerst worden uitbetaald. Maar het meest merkwaardige wel is dat ze evenveel krijgen uitbetaald als degene die al voor dag en dauw present waren en de volle zon op hun huid hebben voelen branden. Die hadden nog even gedacht als die laatsten nu 1 penning = 1 denarius = een dagloon voor een gewone arbeider - krijgen, krijgen wij vast meer maar dat blijkt ijdele hoop.

Waarom doet de heer dit, waarom lokt hij deze te verwachten reactie van de ontevreden arbeiders uit? Dat wordt duidelijk uit het antwoord dat de heer geeft. Allereerst merkt de heer op dat hij geen onrecht doet, (13): "Vriend, ik doe u geen onrecht; bent u het niet met mij eens geworden over 1 penning?" De HEERE, want de heer van het verhaal is beeld voor God, doet geen onrecht. Hij is rechtvaardig. Hij geeft hun wat ze afgesproken hadden. Hij geeft hun het hunne. Hij geeft hun wat ze verdiend hadden.

Maar dat betekent niet dat Hij niet ook die anderen 1 denarie zou kunnen geven. God is vrij om goed te doen. Hij wil die anderen goed doen. (15) "Of is het mij niet geoorloofd met het mijne te doen wat Ik wil? Of bent u afgunstig omdat ik goed ben?" Dat is het punt. Het doet me denken aan het verhaal van Jona uit het OT. Die man zat de kniezen omdat de HEERE Nineveh goed wilde doen. Hij kon er niet tegen dat God zo barmhartig en genadig was. Ja wel voor hemzelf maar niet dat Hij het ook was voor die anderen.

Die heer wilde goed doen aan die laatsten en aan die anderen die later gekomen waren. Waarom?

Daarvoor is het allereerst goed om te weten wat nu het beeld van de gelijkenis betekent. Degenen die geroepen worden om in de wijngaard te werken, worden geroepen om Jezus te gaan volgen en mee te doen, mee te werken in Zijn Koninkrijk. Dat is het beeld, de wijngaard is het Koninkrijk. Dat verbindt dit gedeelte ook met het voorgaande. In Matteüs 19:27 zegt Petrus dat ze alles en iedereen verlaten hebben en Jezus gevolgd zijn. En dat wordt beloond, ik haalde dat zojuist al aan.

Maar deze gelijkenis die hier een vervolg op is, maakt duidelijk dat degenen die later aanhaken, die later Jezus zijn gaan volgen - dat gebeurde natuurlijk toen ook - niet minder zijn dan degenen die meteen op Jezus' roep zijn ingegaan. Binnen het Koninkrijk van God heeft niemand een streepje voor boven een ander. Dat maakt dit gedeelte duidelijk.

We zijn allemaal gelijk ook hier vanmorgen. Wij zijn geneigd - misschien - om verschillen die er zijn tussen mensen in de gemeente uit te vergroten. Maar God heeft die neiging blijkbaar niet. Wij kunnen misschien stiekem denken dat we belangrijker voor God zijn dan anderen gezien onze staat van dienst in de kerk of andersom we kunnen denken dat wij maar net zijn komen kijken in Zijn Koninkrijk maar Hij kent ons allemaal in onze waarde. We zien dat de heer in de gelijkenis iedereen waardevol vindt en van waarde, van betekenis máákt voor Hem ook degene die pas vanaf het elfde uur meedoet. Misschien volgen we Jezus nog niet zo lang maar Hij ziet ons allemaal als even waardevol.

Jongens en meisjes, in de gelijkenis van vanmorgen geeft de heer aan iedereen evenveel geld. Ook degenen die maar kort gewerkt hebben. Dat lijkt vreemd.

Maar dat betekent dat de Here God iedereen wil belonen die Jezus volgt. Niemand in de kerk is belangrijker dan een ander. Niemand is ook minder dan een ander. Zo mag jij kijken naar mensen, naar jezelf. Ook als je wel eens dingen hebt gedaan die niet goed waren, Jezus zoekt je op vanmorgen en wil je erbij hebben. Dat horen we in de gelijkenis, dat Jezus er elke weer op uitgaat om iedereen in Zijn wijngaard te laten werken.

Het gaat erom, wil je Jezus volgen? Hoe is dat voor jou? En wil je en dat hoort er wel bij met dingen stoppen die niet passen bij het volgen van Jezus? Dat is wat telt en dan mag iedereen erbij horen. En dan is iedereen waardevol.

Gemeente, de laatsten, degenen die Jezus later zijn gaan volgen zijn daarmee in het evangelie ook een beeld voor zoals ze dan genoemd worden de hoeren en de tollenaars. Degenen die later aanhaken omdat ze zich ergens van moeten bekeren, Jezus schrijft hen niet af. Hij is juist gekomen om zondaren te roepen tot bekering. Dat maakt dit gedeelte zo mooi duidelijk. Hij zoekt ze op, degenen die misschien wel door anderen werden afgeschreven, die niet worden ingehuurd in het verhaal. Hij zoekt ze op, gaat meerdere malen de markt op, dat is Zijn goedheid en genade.

Misschien zitten we hier vanmorgen ook met een verleden, Hij zoekt ons op, Hij wil je genadig zijn. Hij wil jou ook een plek geven in Zijn Koninkrijk. Hij wil jou ook inschakelen, Hij wil jij ook vruchtbaar maken. Dat is mooi toch om te horen?

We hebben Gz. 168 gezongen en dat past eigenlijk heel goed bij deze preek. "O Jezus Christus, licht ze bij, die leven aan Uw licht voorbij". Dat kan dus heel *duidelijk* zijn, mensen die nog zonder Jezus leven, die aan de zijlijn staan, op de markt, werkeloos te wachten. Maar het ook minder duidelijk zijn, "sta bij die heimelijk in zijn hart verlost en aangevochten wordt" misschien ervaart u dat of jij dat je hier wel zit maar dat je merkt dat dingen je afhouden van het volgen van Jezus, er staat ook in het lied "versterk ze die in twijfel staan", twijfel misschien heb je daar ook wel last van, twijfel over het geloof en dat maakt dat je je niet helemaal geeft aan Jezus. En om nog een ding te noemen uit dat Gezang "open de stomme lippen, spreek ze voor, dat ze belijden hun geloof, niet langer stom". Misschien ook herkenbaar, er komt soms zo weinig over onze lippen over wie Jezus is. Het is eigenlijk een heel pastoraal lied, Gz. 168. Wat ik hiermee wil zeggen, die laatsten dat kan op heel veel manieren zijn, ook in ons leven, die traagheid die er in je kan zijn, in het volgen van Jezus. Maar die laatsten die laat Jezus dus niet los, Hij zoekt ze op, iedereen port hij vanmorgen op om mee te doen, tot het laatste toe al is het maar een uurtje. Ook als je denkt ik heb lang weinig gedaan met mijn geloof, kom er nog bij.

En gemeente, ook wij mogen zelf de markt opgaan en mensen die aan de zijlijn staan te wachten op een goed woord van Jezus uitnodigen mee te doen. Kent u zulke mensen, neem ze keer mee naar de kerk hier of een Brunch.

Ik zei deze gelijkenis laat Gods goedheid en genade zien. De Farizee-en die konden zich afkeren van hoeren en tollenaars maar Jezus doet dat niet. Hij heeft oog voor de gebrokenheid, voor gebroken mensen. Hij wil goed doen aan mensen van wie wij ons misschien al hebben afgekeerd. Hoe is dat eigenlijk, hoe kijken we naar mensen die die van alles hebben uitgehaald. Hoe is dat voor jou? Hoe kijk jij naar mensen, gasten op school misschien of die je op straat tegenkomt die bij voorbeeld crimineel gedrag vertonen? Voel jij je dan beter? Jezus wil ze erbij hebben. Iedereen.

En dat kost hem ook wat. Het kost de heer van de gelijkenis moeite, dat viel ons al op. Hij moet steeds weer naar de markt gaan, het kost hem ook geld. Je vraagt je af als iedereen een denarie krijgt – het volle dagloon – wat houdt die heer dan zelf nog over. Ook dat beeld kun je doortrekken dat heeft God ervoor over. Omdat Hij goed wil zijn voor allen, heeft Hij het ervoor over dat het Hem iets kost. Het kost niet die anderen – die werkers van het eerste uur wat – zij houden hun deel - het kost Hem wat. Het kostte Hem uiteindelijk Zijn Zoon.

Als we dat door ons heen laten gaan, worden we beschaamd als we ermee bezig zijn ons te vergelijken met anderen. Zoals dat in de gelijkenis gebeurt, dat de werkers van het eerste uur zich vergelijken met die later gekomen zijn. Als we zien wat onze God over heeft voor mensen, dan valt al dat vergelijken weg en worden we geraakt door Zijn goedheid. Dat is wat die gelijkenis wil bereiken. Dat is net als in het verhaal van de verloren zoon. Die oudste zoon blijft mokken omdat zijn vader goed is voor zijn jongere broer. En ik noemde al Jona. In de kerk willen we blij zijn vanwege Gods goedheid voor wie dan ook.

Het woord genade valt in de preek. Nu kan er een misverstand ontstaan alsof alles nu gaat draaien om onverdiende genade. Genade die verdienste na prestatie *vervangt*. Zo wordt deze gelijkenis wel uitgelegd gezien door een reformatorische bril. Zo van, het gaat niet om prestatie maar om genade en dat zouden dan de leerlingen moeten leren en wij ook. Maar de gelijkenis zegt dat niet, die eersten worden beloond naar wat ze verdiend hebben en ook de anderen trouwens. Iedereen wordt beloond na gedane arbeid. Dat blijft staan. En dat ik heb ook benadrukt in mijn preek van drie weken geleden.

Het volgen van Jezus loont zoals Jezus dat zojuist aan Petrus heeft bevestigd. Het risico kan anders zijn dat het er niet meer toe doet of wij ons best doen. In ons dagelijks dienen van God, in ons dagelijkse strijd tegen de zonde omdat Gods genade toch alles rechtbreidt. Maar zo werkt Gods genade niet.

Nee Gods genade lijkt in deze gelijkenis vooral te functioneren als een vangnet. Als er zijn die later aanhaken om wat voor reden mogen ook zij nog meedoen. Maar, en dat is wel belangrijk, ze mogen meedoen uit genade maar vervolgens worden ze ook ingeschakeld in deze gelijkenis.

Genade maakt niet lui, genade schakelt in. En dan worden dus ook de laatsten *beloond* omdat ze zich hebben laten inschakelen en hebben meegedaan.

Je zou dus kunnen zeggen genade leidt er toe dat ze iets gaan doen en dat leidt tot beloning, dat leidt tot de zaligheid.

In de weg van het volgen van Jezus, in het arbeiden in de wijngaard ontvang je loon. Dat is hetzelfde als Jezus zei tegen de rijke jongeman, als de geboden houdt, als je alles verkoopt aan de armen, als je mij volgt, ontvang je het eeuwige leven.

Maar deze gelijkenis van de wijngaard laat zien dat er ook nog zoiets is als Gods goedheid. Niet dus als vervanging van onze inspanning maar wel om ons niet te focussen op onze inspanning. De focus is uiteindelijk Gods goedheid.

Dus we mogen weten dat het volgen van Jezus, dat het dienen van God loont. Maar we staren ons niet blind op die beloning, nee we worden vanmorgen gericht op de *goedheid* van God die we dienen.

Tussen haakjes, dat maakt ook dat we die God graag dienen. Als we weten hoe goed God is, willen we ook graag voor Hem bezig zijn. Jongens en meisjes, onthoud dat de Here vraagt ons om hem te eren en te gehoorzamen maar we willen dat ook doen omdat Hij goed is. Bedenk dat, we volgen Jezus omdat onze God een goede God is. Hij is zo goed dat Hij zelfs Zijn eigen Zoon voor ons gaf uit liefde.

Hij is zo goed, Hij wil voor iedereen het goede en daarmee corrigeert deze gelijkenis een manier van kijken die op jezelf gericht is en dat kan ook bij ons zo zijn. Dat kan zo zijn als we teveel gericht zijn op onze eigen weg met God en of je zelf in de hemel komt. Maar er zijn ook de anderen. En dat is het punt waar het steeds om draait in de gelijkenis, het op zichzelf gericht zijn. De heer zegt dan ook "Of bent u afgunstig omdat ik goed ben". Het focussen op die eigen inspanning en beloning maakt dat ze erg op zichzelf gericht zijn zo lijkt het maar als we focussen op Gods goedheid zien we breder, zijn we ook gericht op wat God *anderen* wil geven. Dan zijn we ook zelf gericht op het goede voor anderen, dat ook anderen gelukkig zullen zijn en bij God tot hun bestemming zullen komen.

Zo leren we dus kijken vanmorgen. Onze God wil voor iedereen het goede, wil dat iedereen tot zijn of haar bestemming komt en met ons de weg achter Jezus aan zal gaan. Samen in de Naam van Jezus. Samen gericht op God, mensen die al lang God kennen, mensen die er later bij gekomen zijn, samen geraakt door de goedheid en genade van God voor iedereen.

Amen.